

STOTA GODIŠNJICA ROĐENJA AKADEMIKA IVE FRANGEŠA

Zagreb, 14. travnja 2020. – U srijedu 15. travnja 2020. navršava se sto godina od rođenja **akademika Ive Frangeša**, istaknutog hrvatskog književnog povjesničara i teoretičara, kritičara i prevoditelja. Povodom tog jubileja Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti namjeravala je 15. travnja održati okrugli stol posvećen akademiku Frangešu koji je odgođen zbog pandemije koronavirusa te će se održati naknadno.

Ivo Frangeš rodio se 15. travnja 1920. u Trstu. Maturirao je 1938. u Sarajevu. Romanistiku i kroatistiku diplomirao je 1943. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1946. bio je asistent na Katedri za talijanski jezik i književnost u Zagrebu. Doktorirao je 1952. Od 1953. do 1956. bio je lektor hrvatskog jezika na Filozofskom fakultetu u Firenci i profesor hrvatske kulturne povijesti. Nakon smrti Antuna Barca, 1956. kao docent preuzima vođenje Katedre za noviju hrvatsku književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na kojoj radi do umirovljenja 1985., odgojivši brojne nastavnike i književne znanstvenike. Zvanje izvanrednog profesora stekao je 1960, a redovitog 1963. Od 1987. do 1991. predavao je na slavističkom odsjeku u Trstu. Predavao je i na sveučilištima u Napulju, Milanu, Bariju, Krakovu, Padovi, Bordeauxu, Stockholmu, Uppsali, Moskvi, Sankt Peterburgu, Oslu, Kopenhagenu, Beču, Göttingenu, Göteborgu, Frankfurtu, Varšavi, Bonnu i Hamburgu.

Član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti bio je 43 godine, od 1960. izvanredni, a od 1968. redoviti član, u Razredu za književnost. Od 1983. bio je i dopisni član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti, a od 2001. dopisni član njemačke Akademie der Wissenschaften zu Göttingen.

Akademik Ivo Frangeš je od 1970. do 1972. bio predsjednik Društva književnika Hrvatske i Saveza književnika Jugoslavije. Od 1948. do 1971. bio je jedan od vodećih članova Matice hrvatske. Od 1970. bio je član, a od 1973. i potpredsjednik Međunarodnog slavističkog komiteta. Bio je i voditelj postdiplomskog studija

hrvatske književnosti u Dubrovniku, osnivač Sveučilišne naklade Liber, član Institut des études slaves u Parizu, član uredničkog odbora edicije *Pet stoljeća hrvatske književnosti* i potom *Stoljeća hrvatske književnosti*. Bio je i pokretač i urednik časopisa *Umjetnost riječi* (od 1957.) i *Croatica* (od 1970.), a od 1963. do 1964. bio je urednik Akademijinog časopisa *Forum* i od 1987. do 1992. *Rada Razreda za suvremenu književnost* HAZU.

Akademik Ivo Frangeš objavio je brojne knjige i rasprave i stvorio jedan od najcjelovitijih opusa u hrvatskoj književnoj znanosti. Najvažnije djelo akademika Frangeša je *Povijest hrvatske književnosti* objavljena 1987., prvi suvremeni cjeloviti pregled povijesti hrvatske književnosti koju prikazuje kao umjetnički iskaz ideje nacionalne slobode i kulturne samobitnosti. U hrvatsku književnu historiografiju, uz do tada dominirajuće filološke, pozitivističke i sociološke pristupe, akademik Frangeš unio je nove poglede koji se temelje na stilističkoj interpretativnoj kritici i zalaganju za autonomiju književnog stvaralaštva uz naglašavanje trajnih estetskih vrijednosti književnih djela, čime je na nov način revalorizirao hrvatsku književnu baštinu. Stoga njegovo djelo predstavlja prekretnicu u hrvatskoj književnoj historiografiji.

Ostala značajna djela akademika Frangeša su *Stilističke studije*, 1959.; *Studije i eseji*, 1967.; *Talijanske teme*, 1967.; *Matoš, Vidrić, Krleža*, 1974.; *Realizam (Povijest hrvatske književnosti, knjiga 4)*, 1976.; *Antun Barac*, 1978.; *Izabrana djela (Pet stoljeća hrvatske književnosti, knjiga 149)*, 1980.; *Nove stilističke studije*, 1986.; *Suvremenost baštine*, 1992.; *Geschichte der kroatischen Literatur*, 1995.; *Hrvatska novela (s Viktorom Žmegačem)*, 1998.; *August Šenoa: Karanfil sa pjesnikova groba – Nagelj s pesnikovega groba (s Jožom Pogačnikom)*, 1997. i *Ivan Mažuranić: Smrt Smail-age Čengića (s Milanom Mogušem)*, 2001. Posmrtno su mu objavljena djela *Riječ što traje*, 2005. i *Moj Tadija*, 2005. Svoja znanstvena djela pisao je esejistički živo i slikovito razvivši osebujan stil.

Akademik Frangeš značajan je i kao prevoditelj. Prevodio je s talijanskog i francuskog, između ostalih djela Machiavellija, Manzoniya, Verge, De Sanctisa i Stendhala.

Za svoj rad akademik Frangeš dobio je 1970. Republičku nagradu „Božidar Adžija“ za znanstveni rad, 1974. Herderovu nagradu, 1993. Nagradu „Vladimir Nazor“ za životno djelo za područje književnosti i Humboldtovu znanstvenu nagradu te 1995. *Vjesnikovu* Nagradu za književnost „Ivan Goran Kovačić“. Na prvom kongresu hrvatskih slavista u samostalnoj Hrvatskoj u Puli 1995. dobio je medalju „Antun Barac“, a 1996. prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Državnu nagradu za cjelokupni znanstveni rad primio je 1999.

Akademik Ivo Frangeš umro je u Zagrebu 29. prosinca 2003.

Marijan Lipovac
Ured za odnose s javnošću i medije HAZU